

פרשת וַיְרָא — סעודת ברית מילה

בפרשה מסופר על הולדת יצחק: "וַיִּמַּל אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ בֶּן שְׁמֹנֶת יָמִים, כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים" (כא ד).

על פסוק זה כתוב בפרקי דרבי אליעזר (פרק כט): כשנולד יצחק, בן שמונה ימים הגישו למילה... ועשה שמחה ומשתה. מכאן אמרו חכמים: חייב אדם לעשות שמחה ומשתה באותו היום שזכה למול את בנו, כאברהם אבינו.

על הפסוק בהמשך הפרשה: "וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתֶּה גְדוֹל בַּיּוֹם הַזֶּה לְמִילָה אֶת יִצְחָק" (כא, ח) מביאים הראשונים (למשל התוספות במסכת שבת קל. ד"ה שש) דרשת נטריקון למילה "הַזֶּה": ביום ה"ג (בגימטרייה 5 + 3 = 8, כלומר ביום השמיני) מל; אברהם מל את יצחק ביום השמיני, ואז עשה אברהם משתה גדול. על כך כותב רבנו בחיי בפירושו לפסוק זה: "מכאן יש סמך למנהגנו שאנו עושים סעודה ביום המילה... ומנהג כשר הוא".

בספר "זוכר הברית" (כה אות א) מאת ר' אשר גרינוואלד מובא רמז נוסף לסעודת ברית המילה: מיל"ה – ראשי תיבות: משתה יעשה לכל הקרואים.

בגדר חיוב סעודת המילה נחלקו הפוסקים:

יש סוברים שסעודת ברית מילה הנעשית בזמנה היא מצנה מהתורה (כמובא ב"שערי תשובה" על "שולחן ערוך" אורח חיים סימן תקנא סעיף י ד"ה השייכים), ויש סוברים שסעודת ברית מילה חיובה מדרבנן ("ספר חרדים" וביאור הגר"א על "שולחן ערוך" אורח חיים סימן תרמ סעיף ו). ואולם, לשון ה"שולחן ערוך" (יורה דעה סימן רסה סעיף יב) היא: "נוהגים לעשות סעודה ביום המילה", ומשמע שלדעתו מקור הסעודה הוא רק ממנהג (וכלשון רבנו בחיי הנ"ל). לעומת זאת, הרמ"א שם כתב שסעודה זו נקראת "סעודת מצנה".

כתוב במסכת פסחים (קיג:), שיש שבעה אנשים שמקפידים עליהם מהשמיים, והאחרון שבהם הוא מי שלא משתתף בסעודת מצנה, ופירשו שם התוספות (ד"ה ואין מיסב) שהכוונה היא לסעודת ברית מילה. לכן פסק הרמ"א (יורה דעה סימן רסה סעיף יב), שכל מי שאינו אוכל בסעודת מילה – הרי הוא "כמנודה לשמיים" (כלומר, שמקפידים עליו מהשמיים).

זו הסיבה למה שכתבו הפוסקים (באר היטב שם) שכדי שלא להכשיל אנשים שאינם יכולים להשתתף בסעודת ברית המילה, מלכתחילה לא יזמין אבי הבן אנשים לסעודה, אלא רק יודיע להם מתי והיכן תתקיים הברית.

מי שבכל זאת הוזמן לסעודה ולא יוכל להגיע, יכול לסמוך על הפוסקים הסוברים שההקפדה משמיים היא רק על מי שנמצא בסעודה ולא אוכל, אבל אין הקפדה על מי שלא מגיע לסעודה (תשובות והנהגות חלק ג יורה דעה סימן רצד), או על הפוסקים הסוברים, שאדם פטור מלהשתתף בסעודת ברית מילה אם תורתו אומנתו, או אם יפסיד בגללה תפילה במניין, או אם עובד לצורך פרנסתו (ר' משה בונם פירוטינסקי, ספר הברית, יורה דעה סימן רסה אות קסז, עמוד שכט).

"הַרְתַּמֶּן הוּא יִשְׁלַח לְנוּ מְשִׁיחוֹ הוֹלֵךְ תָּמִים,

בְּנֹכֹת חֲתָן לְמוֹלוֹת דָּמִים,

לְבִשָׁר בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת וְנַחוּמִים,

לְעַם אֶקֶד מְפָנֵר וּמְפָרֵד בֵּין הָעַמִּים"

(מתוך ברכת המזון בברית מילה).